

(Time: 2 Hours)

[Marks:60]

- NB:** 1) All questions are compulsory
2) Figures to the right indicate full marks

1. Answer the Following in one or two sentences (any 6 out of 10) **12 Marks**

- What is Confession?
- Who is an Accomplice?
- Which facts need not be proved?
- What do you mean by evidence?
- What do you mean by Judicial Confession?
- What do you mean by Approver?
- Explain the meaning of "Plea of Alibi."
- What is re-examination? Which of the parties can re-examine the witness?
- Define the term "not proved" under the Indian Evidence Act.
- What is extra-judicial Confession?

2. Write Short Notes (any 2 out of 4) **12 Marks**

- Dying Declaration
- Opinion of Experts and their evidentiary value
- Refreshing Memory
- Examination of Witnesses

3. Answer the Following (any 2 out of 3) **12 Marks**

- Raj was arrested by police for the murder of Shyam. The Police officer who was to interrogate him was very strict and well-built. Fearing that he would be beaten, Raj said to the police Officer – "I murdered Shyam with a knife. I have kept the knife in my house. Take me there and I shall show it to you."
  - Is this Confession by Raj valid? Why?
  - Is any part of the confession valid? Explain with proper reason.
- X is accused of Murder. X alleges that he committed murder of Y under grave and sudden provocation from Y.
  - On whom shall the Burden of Proof lie in this scenario?
  - State the relevant provision of law to this effect. What would be the impact if X fails to prove the element of Grave and Sudden Provocation?
- A witness, about whom, nothing is known, is asked at random whether he is a dacoit?
  - Is this question allowed? Explain with reason.
  - Explain relevant provisions under Evidence Act regarding asking such kinds of questions.

4. Answer the following in detail (Any 2 out of 4) **24 Marks**

- Define Evidence. What are the different kinds of Evidence?
- Explain the difference between Direct and Circumstantial Evidence.
- Who is a Witness? Discuss in detail about law relating to Witnesses.
- Define Estoppel. Discuss about different types of Estoppel.

(वेळ: २ तास)

[गुण:६०]

NB: 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत
२) उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात

1. खालील प्रश्नांची एक किंवा दोन वाक्यात उत्तर द्या (10 पैकी 6)

१२ गुण

- कबुलीजबाब म्हणजे काय?
- सह अपराधीचा अर्थ सांगा.
- कोणते तथ्य शाबीत करण्याची आवश्यकता नाही.?
- पुरावा या शब्दाचा अर्थ काय?
- न्यायालयीन कबुलीजबाब म्हणजे काय?
- माफीचा साक्षीदार (Approver) म्हणजे काय?
- "प्ली ऑफ अलिबी" (Plea of Alibi) चा अर्थ स्पष्ट करा.
- फेरतपासणी म्हणजे काय? कोणता पक्ष साक्षीदाराची फेरतपासणी करू शकतो?
- भारतीय पुरावा कायद्यांतर्गत "बिनशाबीत" या शब्दाची व्याख्या करा.
- बिगर न्यायालयीन कबुलीजबाब म्हणजे काय?

2. थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही २)

१२ गुण

- मृत्यूपूर्व जबाब
- तज्ञांचे मत आणि त्यांचे पुरावे म्हणून मूल्य
- स्मृतीला उजाळा देणे
- साक्षीदारांची साक्षतपासणी

3. खालील प्रश्नांची उत्तर लिहा (कोणतेही २)

१२ गुण

- श्यामच्या हत्येप्रकरणी राजला पोलिसांनी अटक केली होती. त्याची चौकशी करणारा पोलीस अधिकारी अतिशय कडक होता. आपल्याला मारहाण होईल या भीतीने राज पोलीस अधिकाऱ्याला म्हणाला – “मी श्यामचा चाकूने खून केला. मी चाकू माझ्या घरात ठेवला आहे. मला तिथे घेऊन जा आणि मी ते तुम्हाला दाखवतो.”
  - राज यांनी दिलेला हा कबुलीजबाब वैध आहे का?
  - कबुलीजबाबचा कोणताही भाग वैध आहे का? योग्य कारणासह स्पष्ट करा.

b. X वर हत्येचा आरोप आहे. X चा आरोप आहे की Y कडून अचानक चिथावणी देण्यात आल्यामुळे त्याने गंभीर व आकस्मिक प्रक्षोभकारणामुळे Y ची हत्या केली.

i या परिस्थितीत शाबितीची जबाबदारी कोणावर असेल?

ii या प्रभावासाठी कायद्याची संबंधित तरतूद सांगा, जर गंभीर व आकस्मिक प्रक्षोभकारणाचे घटक सिद्ध करण्यात X अयशस्वी झाला तर काय परिणाम होईल?

C एक साक्षीदार, ज्याच्याबद्दल काहीही माहित नाही, त्याला यादृच्छिकपणे विचारले जाते की तो एक डाकू आहे का?

i या प्रश्नाला परवानगी आहे का? कारणासह स्पष्ट करा.

ii अशा प्रकारचे प्रश्न विचारण्याबाबत पुरावा कायदांतर्गत संबंधित तरतुदी स्पष्ट करा.

4. खालील प्रश्नांची उत्तर लिहा (कोणतेही २)

२४ गुण

a 'पुरावा' या शब्दाची परिभाषा सांगा. पुराव्याचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

b प्रत्यक्ष आणि परिस्थितीजन्य पुरावा यातील फरक स्पष्ट करा.

c. साक्षीदार कोण आहे? साक्षीदारांशी संबंधित कायद्याबद्दल तपशीलवार चर्चा करा.

d. प्रतिष्ठभं (प्रतिबंध) (Estoppel) याची व्याख्या सांगा. प्रतिष्ठभं (प्रतिबंध) (Estoppel) च्या विविध प्रकारांबद्दल चर्चा करा.